OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
Lainsäädäntöneuvos Jussi Päivärinne
Erityisasiantuntija Mirja Kaspianranta

Vastine

8.3.2022

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 241/2021 vp)

Seuraavassa kommentoidaan asiakohtaisesti valiokunnalle annettuihin kirjallisiin lausuntoihin sisältyviä muutosehdotuksia ja muita huomioita sekä valiokuntakäsittelyssä esiin tulleita seikkoja kuin myös talousvaliokunnan lausunnossa TaVL 13/2022 vp esitettyjä huomioita. Valiokunnan kuulemat asiantuntijat ovat pääosin puoltaneet hallituksen esityksen hyväksymistä. Vastineena oikeusministeriö esittää kunnioittavasti seuraavaa. Siinä täydennetään oikeusministeriön 3.3.2022 antamaa vastinetta 4.3.2022 pidetyssä vastinekuulemisessa esiinnousseiden seikkojen johdosta.

1 Perintäkulut

Finanssiala ry:n (FA) mukaan ehdotettu 12 euron enimmäiskulu maksumuistutukselle ei yleensä kata velkojalle muun kuin kuluttajasaatavan perinnästä aiheutuvia kustannuksia. FA:n mukaan ei ole perusteltua asettaa omia saataviaan perivää institutionaalista velkojaa epäedullisempaan asemaan kuin muita velkojia.

Oikeusministeriö: Oikeusministeriö ei kannata maksumuistutuksen tai velkojan kanssa samaan konserniin kuuluvan perintätoiminnan harjoittajan lähettämän maksuvaatimuksen enimmäiskulun muuttamista. Esityksessä on velkojan periessä omia saataviaan lähdetty samasta lähtökohdasta kuin laissa jo olevassa säännöksessä koskien kuluttajasaatavien perintää. Maksumuistutus on usein velkojan itsensä velalliselle lähettämä muistutus siitä, että saatava on erääntynyt. Maksumuistutuksesta tulee erottaa perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan lähettämä maksuvaatimus, josta saisi esityksen

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

mukaan vaatia enimmillään 50, 70, 90 tai 110 euroa saatavan pääomasta riippuen. Ehdotetussa 1. lakiehdotuksen 10 e §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään, että 5 b §:ssä tarkoitetusta maksuvaatimuksesta saa vaatia enintään 12 euroa, jos saatavaa perii perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu perintätoiminnan harjoittaja. FA viittaa lausunnossaan oletettavasti em. 3 kohtaan, joka koskee muun ohella tilannetta, jossa toimeksiantaja ja perintätoiminnan harjoittaja kuuluvat samaan kirjanpitolaissa (1336/1997) tarkoitettuun konserniin. On huomattava, että velkojan periessä omia saataviaan tai niihin em. tavoin rinnastettavia saatavia, perinnästä puuttuu luonnollisesti sellaisia kulueriä, joita vain ammattimaisesti perintätoimintaa harjoittaville aiheutuu jo esim. toiminnan ylläpitämisestä. Oikeusministeriö ei siten pidä perusteltuna muuttaa esitystä FA:n huomion johdosta.

Suomen Perimistoimistojen liitto ry:n (SPL) mukaan ehdotuksessa ei ole otettu huomioon perintäalan lisääntyneitä velvoitteita eikä nykyistä kustannustasoa. SPL:n mukaan perintäkuluja on alennettu joltain osin jopa alle väliaikaisessa laissa huojennettujen kulujen määrän. Ehdotukset perintäkulujen määristä ovat liian alhaiset eivätkä perustu tosiasiallisesti aiheutuvaan työmäärään ja kustannuksiin. Myöskään OK Perintä Oy ei kannata ehdotettuja perintäkulujen enimmäismääriä.

Oikeusministeriö: Oikeusministeriö ei kannata ehdotettujen perintäkulujen enimmäismäärien muuttamista. Valmistelu tehtiin oikeusministeriön työryhmässä, jossa oli mukana keskeiset etutahot, työ- ja elinkeinoministeriö sekä valvova viranomainen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Työryhmätyön päätteeksi perintäkulujen enimmäismääristä vallitsi yksimielisyys SPL:a lukuun ottamatta. Perusteluja asetetuille kulutasoille selvitetään hallituksen esityksen sivuilla 26–28.

Ehdotetut perintäkuluja koskevat säännökset ovat rakenteeltaan pääosin saman sisältöisiä kuin säännökset voimassa olevassa väliaikaisessa laissa. On huomattava, että väliaikaisissa laeissa oli vallitsevan koronatilanteen vuoksi perusteltua asettaa kulutaso yleisesti matalammalle kuin pysyvässä laissa. Toisin kuin väliaikaisissa laeissa, nyt ehdotettavissa pysyvissä säännöksissä perintäkulujen enimmäismäärät on porrastettu kahden portaan sijaan neljään portaaseen (HE, s. 26). Näin otetaan väliaikaista lakia kattavammin huomioon perittävänä olevan saatavan pääoman suuruus (HE, s. 41). On selvää, että suuremman saatavan perintä vaatii lähtökohtaisesti jonkin verran enemmän työtä kuin pienemmän saatavan perintä, minkä vuoksi korkeammat perintäkulut ovat perusteltuja.

Oikeusministeriö toteutti yrityssaatavia koskevan velkomustuomiotutkimuksen jo ennen ensimmäisen väliaikaisen lain valmistelua: tutkimuksessa tarkasteltiin perintäkulujen

määrää summaarisena riita-asiana vireille tulleissa velkomusasioissa. Perintäkulujen enimmäismäärät on asetettu sellaiselle tasolle, että korkeimmat perintäkulut leikkaantuisivat pois. (HE, s. 16, 17 ja 26)

On huomattava, että ehdotetut enimmäismäärät eivät olisi kaikissa tilanteissa täysin ehdottomia, vaan niistä voitaisiin poiketa laissa säädetyillä perusteilla (HE, s. 59 ja 62). Lisäksi perinnän kokonaiskuluihin sisältyy muiden kuin suoraan ulosottokelpoisten saatavien osalta 15 %:n korotus, joka on tarkoitettu kattamaan kohtuulliset kustannukset mahdollisista muista tarpeellisista perintätoimista (HE, s. 28). Joustovaran avulla perinnässä voidaan paremmin huomioida muuttuvat tilanteet ja mahdollinen tarve lisäperintätoimenpiteisiin. Myös perintäpalvelun arvonlisävero voidaan periä velalliselta, jos velkojalla ei ole arvonlisäveron vähennysoikeutta.

OK Perintä Oy:n mukaan kokonaiskuluvastuun olemassaolo (10 h §) estäisi riittävän tehokkaasti ylisuurien perintäkulujen syntymistä. Professori Linna lausui, että viitattaessa ”todellisiin kustannuksiin” voisi olla aihetta säätää jokin absoluuttinen kattomäärä, esimerkiksi 3 x maksimimäärä.

Oikeusministeriö: Valmistelun aikana yhtenä vaihtoehtona harkittiin, että toimenpidekohtaisista enimmäiskulumääristä ei säädettäisi lainkaan, vaan ainoastaan kokonaiskuluvastuusta säädettäisiin kuten OK Perintä Oy lausunnossaan ehdottaa. Ehdotusta ei kuitenkaan pidetty kannatettavana useasta syystä, joita on selostettu tarkemmin hallituksen esityksessä (HE, s. 41 ja 42). Esitystä ei ole perusteltua muuttaa.

Absoluuttista kattoa koskevan ehdotuksen osalta oikeusministeriö huomauttaa, että jo kuluttajasaatavien perintäkulujen enimmäismääristä aikanaan säädettäessä perustuslakivaliokunta edellytti (PeVL 27/2004 vp), että ”Lakiehdotusta on välttämätöntä täydentää esityksen tarkoitusta vastaavalla säännöksellä velkojan mahdollisuudesta vaatia velalliselta korvaus todellisista perintäkuluista. Tämä on edellytys lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.” Oikeusministeriö ei puollakaan absoluuttisen katon sisällyttämistä lakiin, mm. mahdollisten perustuslaillisten ongelmien vuoksi.

Sekä SPL, OK Perintä Oy että FA lausuivat, että ehdotetut kulurajat voivat johtaa siihen, ettei perintäkuluja voi aikaisempaa useammin enää periä kokonaisuudessaan velalliselta. SPL:n ja OK Perintä Oy:n mukaan tämä johtaa siihen, että osa kuluista voi jäädä toimeksiantajan tappioksi, ja FA:n mukaan toimeksiantajalle koituvat tappiot saatetaan kompensoida muualla toimeksiantajan liiketoiminnassa esimerkiksi tavaran tai palvelun hintaa nostamalla.

> **Oikeusministeriö:** Esityksen tavoitteena on, että velalliselta voidaan periä maksuviivästyksestä vain kohtuulliset perintäkulut. Tavoitteena on samalla parantaa yritysvelallisten yhdenvertaista kohtelua, sillä perintäkulujen määrissä on aiemmin esiintynyt huomattavia eroja. (HE, s. 25) Esityksellä ei ole suoria vaikutuksia velkojien ja toimeksisaajina toimivien perintätoimistojen välisiin sopimuksiin, sillä sääntely ei estä toimeksisaajaa vaatimasta velkojalta perintäkuluina toimijoiden välillä sovittua rahamäärää (HE, s. 38). On kuitenkin oletettavaa, että velkojien valintaa toimeksisaajan osalta ohjaa jossain määrin se, minkälaisia kuluja velkojan tulee perintäpalvelusta perintätoimistolle maksaa. Oikeusministeriö ei pidä todennäköisenä, että kuluja vyörytettäisiin velkojien maksettavaksi, vaan ylisuuria perintäpalkkioita perivät toimijat viime kädessä karsiutuvat markkinoilta tai nämä muuttavat toimintamallejaan ja hinnoitteluaan toimeksiantajille.

SPL totesi lausunnossaan muun ohella, että lain selkeyttämisen vuoksi olisi tärkeää, että lain perusteluihin saataisiin esimerkkejä tapauksista, jolloin saman saatavan osalta yhdistämisiä ei tarvitse tehdä. SPL lausui myös, ettei ehdotuksessa ole perusteltu, minkä vuoksi kokonaiskulukattoa ei voi ylittää, jos saman saatavan osalta perintään tulee uusia eriä tai ylittämiselle on jokin muu 10 g §:n perusteluissa mainittu erityinen aihe.

> **Oikeusministeriö:** Oikeusministeriö ei voi kannattaa ehdotettuja muutoksia. Useassa erässä erääntyvän saatavan osalta voidaan tapauskohtaisesti poiketa perintätoimien enimmäismääristä, mutta ei perintäkulujen kokonaismäärästä. Asiaa on selvitetty hallituksen esityksen sivuilla 60-62. Mitä tulee SPL:n ehdotukseen perusteluiden täydentämisestä esimerkein tapauksista, jolloin saman saatavan osalta yhdistämisiä ei tarvitse tehdä, oikeusministeriö huomauttaa, että tapauskohtaista harkintaa vaativista tilanteista ei ole mielekästä tai tarkoituksenmukaista säätää laissa tai pyrkiä tyhjentävästi tai kattavin esimerkein luettelemaan säännöskohtaisissa perusteluissa, sillä lähtökohta on, kuten kuluttajasaatavienkin osalta, että eri aikaan erääntyneitä maksueriä koskevat maksukehotukset on niin pitkälle kuin mahdollista koottava samaan maksuvaatimukseen.

1.1 Suoraan ulosottokelpoiset yrityssaatavat ja perintäkulujen suora ulosottokelpoisuus

1.1.1 Kulukategoria ja perintäkulujen suora ulosottokelpoisuus kokonaisuudessaan

SPL:n mukaan suoraan ulosottokelpoisia yrityssaatavien perintäkuluille ei tule säätää omaa kulukategoriaa, vaan niitä tulee käsitellä samoin kuin yksityisoikeudellisia saatavia eli neljän kategorian mukaisesti. Edelleen SPL:n, Elinkeinoelämän Keskusliitto ry:n (EK) ja professori Linnan mukaan suo-

raan ulosottokelpoisten yrityssaatavien perintäkulujen tulee olla kokonaisuudessaan suoraan ulosottokelpoisia. Lisäksi professori Linnan mukaan ehdotettu malli on liian monimutkainen summaarisessa ulosotossa selvitettäväksi.

> **Oikeusministeriö**: Suoraan ulosottokelpoisten saatavien osalta tehtyä ratkaisua on perusteltu hallituksen esityksen jakson 4.1.2 kohdassa ”Suoraan ulosottokelpoiset saatavat ja perintäkulujen suora ulosottokelpoisuus” (HE, s. 28) ja jaksossa 5.1.4 (HE, s. 42 ja 43).
>
> Suoraan ulosottokelpoisten yrityssaatavien perintäkulut rinnastetaan esityksen mukaan pääosin ehdotettuun yrityssaatavien alimman kategorian eli alle 500 euron pääoman kategorian kuluihin. Kuten nykyisin, suoraan ulosottokelpoisten yrityssaatavien perintäkulut olisivat vain tiettyihin euromääriin saakka suoraan ulosottokelpoisia ilman erillistä täytäntöönpanoperustetta, ja jos velkojalle on syntynyt nämä määrät ylittäviä perintäkuluja, tällä on mahdollisuus hakea näille kuluille tuomioistuimesta täytäntöönpanoperuste. Velkojat voivat siis jatkossakin suorittaa perintätoimia samassa laajuudessa kuin nykyisenkin oikeustilan aikana. Esityksen ei arvioida johtavan siihen, että erillistä täytäntöönpanoperustetta haettaisiin tulevaisuudessa merkittävästi useammin kuin nykyisin (HE, s. 34).
>
> Jos perintäkulut olisivat kokonaisuudessaan suoraan ulosottokelpoisia – ilman siis, että asiassa jouduttaisiin milloinkaan hakemaan erillistä täytäntöönpanoperustetta tuomioistumesta – riski siitä, että velalliset joutuisivat maksamaan suuriakin perintäkuluja kasvaisi merkittävästi. Yhdessä SPL:n puoltaman useamman kulukategorian mallin kanssa sääntely merkitsisi muun muassa sitä, että 65 euron sijasta perintäkulut olisivat suoraan ulosottokelpoisia 214/314 euroon saakka tai jopa vielä suuremmalta osin, jos edes yhtä kategoriarajaa ei asetettaisi. Tällöin ei siis missään tilanteessa olisi tarvetta hakea 65 euron ylittäville kuluille erillistä täytäntöönpanoperustetta, vaan kaikki perintäkulut voitaisiin suoraan siirtää ulosottoon ilman tuomioistuimen kontrollia niiden kohtuullisuudesta. Oikeusministeriö ei voi pitää tätä kannatettavana velallisten etu huomioiden, sillä perintäkulujen ollessa kokonaisuudessaan suoraan ulosottokelpoisia, heikentäisi se merkittävästi yritysvelallisten asemaa suhteessa nykytilaan.
>
> Käytännössä ei ole myöskään ilmennyt, että aiempi malli olisi ollut liian monimutkainen Ulosottolaitokselle, eikä tällaista huolta ole nytkään nostettu esille Ulosottolaitoksen lausunnossa lakivaliokunnalle.

1.1.2 Oikeudenkäyntikulut

Professori Linna on lausunnossaan todennut, että olisi syytä harkita, tulisiko noudattaa oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:n mukaisia oikeudenkäyntikulumäärien kattoja silloin, kun perintäkuluille haetaan ulosottoperustetta kanneteitse eikä asiaa voida käsitellä summaarisena asiana.

> **Oikeusministeriö**: Esityksessä (HE, s. 34) todetun mukaisesti suoraan ulosottokelpoisia yrityssaatavia koskevien muutosten, ei arvioida lisäävän erillisen täytäntöönpanoperusteen hakemista tuomioistuimesta suoraan ulosottokelpoisten perintäkulujen ylittävien perintäkulujen osalta. Nykytilan aikana erillisiä täytäntöönpanoperusteita ei ole käytännössä haettu lainkaan käräjäoikeuksista. Ei ole perusteltua tässä vaiheessa säätää poikkeusta oikeudenkäyntikulujen määräytymisperiaatteisiin. Jos erillistä täytäntöönpanoperustetta ryhdytään odotusten vastaisesti hakemaan aktiivisesti käräjäoikeuksista, on arvioitava uudelleen, onko olemassa niin vahvat perusteet velallisten intressien suojelemisen vuoksi, että oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ää tulisi soveltaa myös riitaisiin asioihin.

2 Sähköiset toimittamistavat (”muu pysyvä tapa”)

2.1 Sähköiset toimittamistavat – kuluttajasaatavat

2.1.1 Yleistä

Lausunnonantajien näkemykset kuluttajasaatavia koskevien sähköisten toimittamistapojen osalta ovat hyvin erilaisia ja vastakkaisiin suuntaan osoittavia. Eräät lausunnonantajista (SPL, OK perintä Oy, FA ja EK) haluavat sääntelystä vapaampaa, kun taas toiset (KKV ja Kuluttajaliitto) esitettyä tiukempaa. Oikeusministeriö pitää ehdotettua sääntelyä tasapainoisena kompromissiratkaisuna ja kiinnittää huomiota siihen, että sääntelyn toimivuutta seurataan jatkossa. Sääntelyratkaisua tehtäessä on ollut perusteltua noudattaa tiettyä varovaisuusperiaatetta, koska kyseessä on kuluttajia koskeva sääntely ja koska perinnän seuraava vaihe on usein oikeudellinen perintä. Toisaalta sääntelyratkaisu ei voi myöskään olla sellainen, ettei sähköisiä maksuvaatimuksia voitaisi lähettää nykyistä useammin. Yksityiskohtien osalta oikeusministeriö toteaa seuraavan.

2.1.2 Sähköisen postilaatikon rinnastaminen kirjepostiin maksuvaatimuksen osalta

SPL ja FA ovat katsoneet, että sähköinen postilaatikko tulisi rinnastaa kirjepostiin.

Oikeusministeriö: Syitä sille, miksi sähköistä postilaatikkoa ei ole rinnastettu sähköisen maksuvaatimuksen toimittamisen osalta kirjepostiin, on selvitetty tarkemmin hallituksen esityksessä (HE, s. 22 ja 43).

Jos sähköinen postilaatikko rinnastettaisiin kirjepostiin, perintätoimistot eivät tarvitsisi kuluttajan ennalta antamaa suostumusta tietyn sähköisen postilaatikon käyttöön. Maksuvaatimuksen saapuminen po. kanavaan voisi olla kuluttajalle yllätys, ja se voisi pahimmillaan johtaa siihen, että tämä ei saa lainkaan tietoa saapuneesta maksuvaatimuksesta. Näin voisi käydä esimerkiksi, jos kuluttaja on kokeiluluonteisesti ottanut käyttöönsä sähköisen postilaatikon, mutta sittemmin luopunut sen käytöstä. Oikeusministeriö korostaa, että sääntelyratkaisussa on otettu huomioon nimenomaan se, että maksuvaatimus edeltää Suomessa kuluttajasaatavien perinnässä oikeudellista perintää. Tämän vuoksi mielekästä ei ole ottaa mallia muiden Pohjoismaiden ratkaisuista, joissa peruslähtökohdat ovat erilaiset.

Kun kuluttaja antaa erillisen suostumuksensa tietyn sähköisen postilaatikon käyttöön, hän osaa odottaa perintäkirjeitä sinne saapuvaksi, eikä olettavasti suostumusta anna, ellei hän ko. postilaatikkoa myös tosiasiassa käytä. Edellä mainituin ja hallituksen esityksessä tarkemmin selostetuin perusteluin oikeusministeriö ei kannata rinnastamista.

2.1.3 E-laskutus

SPL on lausunnossaan katsonut, ettei kuluttajan erillistä kirjallista tai sähköistä suostumusta, ainakaan siinä muodossa kuin mitä esityksessä esitetään, tulisi edellyttää, vaan riittävää tulisi olla, että kuluttaja on kerran hyväksynyt tietyn perintäyhtiön e-laskuttajaksi.

Oikeusministeriö: Jos erillistä suostumusta ei edellytettäisi mainitussa tilanteessa, riskinä olisi, että saatavia koskevia maksuvaatimuksia saapuisi kuluttajalle verkkopankkiin yllättäen ja hänen sitä odottamatta ja että ne sen johdosta voisivat jäädä kuluttajalta ajoissa huomaamatta. Koska maksuvaatimus on oikeudellista perintää edeltävä vaihe ja sen vuoksi on korostetun tärkeää huolehtia velallisen oikeusturvasta, ei myöskään pankin e-laskutuksen osalta ole perusteltua poiketa kuluttajan kirjallisesta tai sähköisestä antamasta erillisestä suostumuksesta sähköisen toimittamistavan suhteen silloin, kun kyse on useammasta kuin yhdestä saatavasta. Oikeusministeriö ei pidä perusteltuna muuttaa esitystä esitettyjen huomioiden johdosta.

2.1.4 Suostumuksen määräaikaisuus

FA, OK Perintä Oy ja SPL ovat lausunnoissaan esittäneet, että kuluttajan antaman suostumuksen tulisi olla voimassa toistaiseksi. Lisäksi SPL on katsonut, että suostumuksen määräaikaisuus tulisi koskea korkeintaan sähköpostia. SPL:n lakivaliokunnalle toimittaman lisälausunnon mukaan myöskään kuluttaja-asiamies ei SPL:n näkemyksen mukaan näe syytä erilliselle määräajalle ja suostumuslisäteksteille yleisten toimitustapojen osalta. Vielä FA on todennut, että erityisesti edunvalvojan tiedonsaantimahdollisuuksien parantaminen edellyttää toistaiseksi voimassa olevaa suostumusta. Valiokuntakäsittelyssä oikeusministeriötä pyydettiin vastineessa tarkemmin tuomaan esiin suostumuksen voimassaoloajan taustalla olevaa oikeusturva-ajattelua.

> **Oikeusministeriö**: Hallituksen esityksessä (HE, s. 31 ja 44) on selvitetty syitä suostumuksen määräaikaisuudelle. Liian pitkä määräaika suostumuksen voimassaololle tai toistaiseksi voimassa oleva suostumus olisivat omiaan johtamaan tilanteisiin, joissa kuluttajavelallinen mahdollisesti kokonaan unohtaisi antaneensa tietynsisältöisen suostumuksen sähköistä toimittamistapaa koskien, ja lisäisi siten merkittävästi riskiä siitä, ettei kuluttaja tosiasiassa saisi tiedokseen sähköisesti lähetettyä maksuvaatimusta. Ongelma korostuisi erityisesti silloin, jos kuluttaja antaisi useita suostumuksia eri sähköisten kanavien käyttöön ja nämä kaikki suostumukset jäisivät voimaan määrittelemättömäksi ajaksi, ellei kuluttaja itse ymmärrä peruuttaa niitä. Sääntelyn selkeyden jo johdonmukaisuuden vuoksi ei ole myöskään perusteltua säätää yksittäisten sähköisten toimittamistapojen osalta suostumuksen voimassaoloajasta muista sähköisistä toimittamistavoista poiketen.
>
> Mitä tulee SPL:n lakivaliokunnalle toimittamaan lisälausuntoon, oikeusministeriön käsityksen mukaan KKV ei ole näin todennut hankkeen missään vaiheessa.
>
> Edunvalvojan tiedonsaantimahdollisuuksien osalta voidaan todeta, että edunvalvojan perintätoimistoille tekemää pyyntöä eivät koske 1. lakiehdotuksen 5 §:n 2–4 momentissa säädetyt seikat, mukaan lukien rajoite suostumuksen voimassa olosta enintään 12 kuukauden ajan (HE, s. 53–54). Oikeusministeriö ei pidä perusteltuna muuttaa esitystä esitettyjen huomioiden johdosta.

2.1.5 Suostumuksen uusiminen

Valiokuntakuulemisessa esitettiin huolta siitä, voidaanko kuluttajan antama suostumus maksuvaatimuksen toimittamiseen sähköisesti uusia siten, että kuluttajalle lähetettäisiin viesti, jonka mukaan suostumus uusitaan, jollei kuluttaja tätä erikseen vastusta.

> **Oikeusministeriö**: Oikeusministeriö huomauttaa, että kuluttaja ei kuvatun kaltaisessa menettelytavassa ylipäätään anna suostumustaan siihen, että maksuvaatimuksia edelleen toimitettaisiin sähköisesti. Oikeusministeriö toteaa lisäksi, että maksuvaatimusta ei saisi toimittaa muulla pysyvällä tavalla velallisen hiljaisen tai suullisen suostumuksen perusteella (HE, s. 51). Edelleen hallituksen esityksessä todetaan, että suostumus tulee antaa erillisenä eikä esimerkiksi osana muita sopimusehtoja. Jos suostumus olisi mahdollista antaa osana vakioehtoja, riskinä olisi, että velallinen hyväksyisi ehdon huomaamattaan ilman että harkitsee suostumuksen antamista nimenomaisesti. (HE, s. 31) Oikeusministeriö painottaa, että suostumus on aina annettava kirjallisesti tai sähköisesti sekä erikseen ja vapaaehtoisesti. Esimerkiksi kun annetun suostumuksen 12 kuukauden määräaika on päättynyt, suostumus on annettava uudelleen samalla tavoin kuin silloin, kun se annettiin ensimmäisen kerran. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan ehdotusta ei ole syytä muuttaa esitettyjen huomioiden johdosta.

2.1.6 Perintätoimistojen asiakaskansiot

SPL:n toimittaman lisäselvityksen mukaan maksuvaatimuksen lähettäminen ns. asiakaskansioon tulee tehdä niin, että ehdotuksen mukaiset lisäedellytykset ovat olemassa (12 kk ja ehdotuksen mukainen suostumus). Tämän tulisi olla riittävää, koska perintätoimistolla on joka tapauksessa ehdotuksen mukaan aina riittävällä huolellisuudella varmistettava, että maksuvaatimus tosiasiassa saavuttaa velallisen.

> **Oikeusministeriö**: Hallituksen esityksessä todetaan, että erillistä ilmoitusta ei ole tarpeen lähettää, jos velallinen on muuten vahvistanut saaneensa tiedon sähköisestä maksuvaatimuksesta. Pelkästään se, että maksuvaatimus asetetaan kuluttajan saataville tämän asiakaskansioon ei siis riittäisi huolellisuusvaatimuksen täyttämiseksi, jos erillistä kuittausta ei ole saatu. (HE, s. 53) Jos kuluttaja ei erikseen vahvista saaneensa tietoa sähköisestä maksuvaatimuksesta, jää maksuvaatimuksen tosiasiallisesta perillemenosta epäilys, minkä vuoksi on edellytettävä, että velalliselle tulee lähettää erillinen muistutusviesti toista sähköistä kanavaa käyttäen kuin sillä, jolla maksuvaatimus on lähetetty. Oikeusministeriö ei pidä perusteltuna muuttaa esitystä esitettyjen huomioiden johdosta.

2.1.7 Velallisen kuittaus sähköisen perintäkirjeen vastaanottamisesta

Professori Linna toteaa, että ainoa varma tapa varmistua siitä, että maksuvaatimus on saavuttanut velallisen, on vaatia velalliselta kuittaus vastaanottamisesta. Se, millä tavalla kuittaus annettaisiin, tulisi sopia siinä yhteydessä, kun annetaan suostumus sähköiseen perintään.

> **Oikeusministeriö**: Erillisen kuittauksen edellyttäminen on varmin tapa varmistua siitä, että velallinen on tosiasiassa saanut perintäkirjeen tiedokseen. Toisaalta on huomattava, että edes perinteisen kirjepostin osalta ei edellytetä, että tiedoksiantotapana käytettäisiin saantitodistusta vastaan luovutettavaa kirjelähetystä tai kirjattua kirjelähetystä, vaan tiedoksiannot tapahtuvat pääsääntöisesti tavallisella kirjelähetyksellä. Koska merkittävä osa velallisista saattaisi jättää kuittaamatta saaneensa maksuvaatimuksen siitä huolimatta, että on sen saanut, kuittausvaatimuksen asettaminen todennäköisesti johtaisi siihen, etteivät saatavia perivät tahot tarjoaisi lainkaan velallisille mahdollisuutta saada perintäkirjeitä sähköisesti, vaan kirjeet lähetettäisiin ainoastaan kirjepostilla. Säännökset eivät siten edistäisi asetettua tavoitetta joustavoittaa sähköisten toimittamistapojen käyttöä. Riittävää on velallisen oikeusturvan näkökulmasta, että velallinen on antanut suostumuksensa tietyn sähköisen kanavan käyttöön, jolloin tämä osaa odottaa perintäkirjettä saapuvaksi po. kanavaan, ja että sähköisen perintäkirjeen lähettäjä (esim. perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava) riittävällä huolellisuudella varmistaa, että sähköinen perintäkirje on myös tosiasiassa saavuttanut velallisen. Mitä tämä kunkin toimittamistavan osalta merkitsee, selvitetään pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa. (HE, s. 52 ja 53)

EK ehdottaa, että 1. lakiehdotuksen 5, 5 b, 6 ja 7 §:stä poistettaisiin vaatimus, jonka mukaan saatavasta ei saa vaatia maksua tuomioistuimessa ennen kuin perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava on riittävällä huolellisuudella varmistanut, että muulla pysyvällä toimitettu maksuvaatimus on tosiasiassa saavuttanut velallisen.

> **Oikeusministeriö**: Oikeusministeriö ei kannata ehdotusta. Hallituksen esityksessä on tarkemmin selvitetty perillemenon riittävän huolellista varmistamista käytettävästä toimittamistavasta riippuen ja syitä tällaiselle vaatimukselle (HE, s. 31, 32, 52 ja 53). Myöskään yrityssaatavien osalta ei ole syytä luopua riittävän huolellisesta perillemenon varmistamisesta velallisten oikeusturvasyistä johtuen (HE, s. 55).

2.1.8 Tekstiviesti-ilmoitus sähköpostilla lähetetyn maksuvaatimuksen lisäksi

Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) ja Kuluttajaliiton mukaan tekstiviesti-ilmoitus ei ole riittävä silloin, kun sähköinen maksuvaatimus lähetetään sähköpostitse.

Oikeusministeriö: On syytä korostaa, että ennen kuin ylipäätään voidaan käyttää tiettyä sähköistä toimittamistapaa, kuluttajan on annettava käyttöön (vapaaehtoisesti) erillinen kirjallinen tai sähköinen suostumus taikka tietyissä tapauksissa nimenomainen hyväksyntä. Kun perintäkirje lähetetään sähköpostiin, jonka käyttämiseen kuluttaja on ennalta näin suostunut, hän osaa odottaa myös perintäkirjeitä saapuvaksi tähän sähköpostiinsa. Koska eräät sähköpostijärjestelmät saattavat kuitenkin suodattaa asianmukaisenkin viestin roskapostiksi, tämän vuoksi toista kanavaa käyttäen, esim. tekstiviestillä, lähetetty ilmoitus viimeistään kiinnittää kuluttajan huomion lähetettyyn perintäkirjeeseen. Voidaan arvioida, että velallinen saa tiedon sähköisestä perintäkirjeestä vähintään yhtä todennäköisesti kuin perinteistä kirjepostia käytettäessä. Velallisen oikeusturvaan liittyvät seikat on esityksessä otettu huomioon asianmukaisesti eikä oikeusministeriö pidä aiheellisena muuttaa esitystä esitettyjen huomioiden johdosta.

2.1.9 Vaatimus yleisesti käytössä olevasta toimittamistavasta

KKV:n ja Kuluttajaliiton mukaan käytettävän sähköisen toimittamistavan tulee olla sekä kuluttajien että elinkeinonharjoittajien yleisessä käytössä. Jos tällaista rajausta ei tehdä, realistinen tulevaisuuden näkymä on, että velkojat ja perintäyhtiöt perustavat omia sähköisiä postilaatikkojaan ja ryhtyvät erilaisin keinoin tosiasiallisesti edellyttämään näiden kanavien käyttöönottamista siitäkin huolimatta, että laissa pääsääntönä säilyisi edelleen kirjallinen maksuvaatimus. Myös talousvaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota samoihin seikkoihin ja esittänyt lakivaliokunnan harkittavaksi, tuleeko erityisesti kuluttajasaatavia koskevien perintäkirjeiden toimittamistapaa koskevaa sääntelyä täsmentää tiedonsaannin varmistamiseksi erityyppisten kuluttajaryhmien tarpeet huomioon ottaen (TaVL 13/2022 vp, s. 3 ja 4).

Oikeusministeriö: Ehdotetun kaltainen rajaus ei ole oikeusministeriön käsityksen mukaan toteuttamiskelpoinen: tulkinnanvaraista olisi, mikä on teknisen kehityksen kulloisessakin vaiheessa ”yleisessä käytössä” oleva sähköinen toimittamistapa. Ehdotettu rajaus olisi omiaan aiheuttamaan oikeudellista epävarmuutta.

Suurimmat perintäyhtiöt mahdollistavat nykyään asiakaskansio/portaali -ratkaisun asiakkailleen, jonne velallisasiakkaan perintäkirjeet voidaan toimittaa velallisen niin halutessa. Esityksen mukaan jos velallinen antaa suostumuksensa tällaisen asiakaskansion/portaalin käyttöön, tulee hänelle lisäksi lähettää aina erillinen muistutusviesti sähköisen perintäkirjeen lähettämisestä po. asiakaskansioon tai portaaliin. (HE, s. 51)

On selvää, ettei perintätoimiston tai jonkun muun tahon tämän toimeksiannosta ylläpitämä asiakaskansio/portaali -ratkaisu, oli se nimetty miten tahansa, ole esityksessä tarkoitettu sähköinen postilaatikko. Ollakseen esityksessä tarkoitettu sähköinen postilaatikko, tulisi perintätoimiston perustaa OmaPostin ja Kivra Oy:n kaltainen palvelu, joka on yleisesti ja julkisesti käytössä oleva. Oikeusministeriö ei pidä todennäköisenä, että perintätoimistot ryhtyisivät perustamaan omia ”sähköisiä postilaatikkoja”, jotka olisivat OmaPostin tai Kivra Oy:n kaltaisia palveluita, koska ne eivät olisi yleisesti ja julkisesti käytössä olevia (HE, s. 21 ja 22).

Velallisen suostumuksen on perustuttava aina vapaaehtoisuuteen, eikä kuluttajaa saa painostaa siirtymään kirjepostin käyttämisestä sähköisen tavan käyttämiseen tai tietyn sähköisen toimittamistavan, kuten asiakaskansion tai -portaalin, valitsemiseen. Kuluttajalle ei saa myöskään luoda mielikuvaa, että kirjeposti ei olisi käytettävissä oleva toimittamistapavaihtoehto tai että vain tietty sähköinen toimittamistapa olisi ainoa muu pysyvä tapa, jos perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittava tosiasiassa mahdollistaa useamman muun pysyvän tavan käyttämisen toiminnassaan. Mahdollinen painostaminen tai harhaanjohtavien tietojen antaminen voi tulla arvioitavaksi hyvää perintätapaa koskevan 4 §:n tai kuluttajansuojalain 2 luvun sopimatonta menettelyä asiakassuhteessa koskevien säännösten nojalla. (HE, s. 51)

Velallisen oikeusturvaan liittyvät seikat on esityksessä otettu huomioon asianmukaisesti eikä oikeusministeriö pidä aiheellisena muuttaa esitystä esitettyjen huomioiden johdosta.

2.1.10 Sähköisesti annettu suostumus pysyvällä tavalla

KKV:n ja Kuluttajaliiton mukaan perintälain 5 §:ään olisi lisättävä velvoite, että sähköisesti annettu suostumus olisi annettava laissa tarkoitetulla pysyvällä tavalla siten, että kuluttaja voi säilyttää sen ja tarvittaessa vedota siihen.

Oikeusministeriö: Tällaisen vaatimuksen asettamista pidetään liian pitkälle menevänä ja se saattaisi vaarantaa sähköisen toimittamistavan laajentamistavoitteen. On huomattava, että annetusta suostumuksesta ja sen sisällöstä on aina jäätävä tarkat tiedot perintäyhtiölle, ja kuluttaja saa tarvittaessa annettuun suostumukseen liittyvät tiedot esittämällä tätä koskevan pyynnön. Jos tietoja ei jostain syystä annettaisi, kuluttaja voisi peruuttaa antamansa suostumuksen kokonaan. Perintäyhtiön tulee myös riitaisessa tilan-

teessa kyetä näyttämään, minkä sisältöisen suostumuksen kuluttaja on antanut. Velallisen oikeusturvaan liittyvät seikat on esityksessä otettu huomioon asianmukaisesti eikä oikeusministeriö pidä aiheellisena muuttaa esitystä esitettyjen huomioiden johdosta.

2.1.11 Vähintään yksi maksuvaatimus lähetettävä kirjepostilla

KKV:n mukaan ammattimaisen perijän olisi aina ennen oikeudellisen perinnän aloittamista lähetettävä kuluttajalle maksuvaatimus kirjepostilla. Talousvaliokunta toteaa lausunnossaan (TaVL 13/2022 vp, s. 3), että mikäli sääntelyn täsmentäminen perintätoimistojen tai velkojien luomien postilaatikoiden osalta on lainsäädäntöteknisesti ongelmallista, tulisi arvioida tarvetta edellyttää kirjepostilla toimitettavan maksuvaatimuksen lähettämistä kuluttajalle ennen lain 6 §:ssä tarkoitettuun oikeudelliseen perintään ryhtymistä.

Oikeusministeriö: Ehdotus vähintään yhden maksuvaatimuksen toimittamisesta kirjepostilla on ristiriidassa esityksen tavoitteen kanssa laajentaa sähköisten toimittamistapojen käyttöä perintäkirjeiden lähettämisessä. Realistisena ei voida pitää, että perintätoimistot ottaisivat vastaan sähköisiä suostumuksia, jos viimeinen kirje ennen oikeudellista perintää tulisi joka tapauksessa lähettää perinteisenä postikirjeenä. On myös kiinnitettävä huomiota siihen, että jo voimassa olevan lain 5 § sallii sen, ettei kuluttajalle lähetetä maksuvaatimusta postilla ennen oikeudellisen perinnän aloittamista. Kuluttajavelallinen on nimittäin voinut antaa saatavan erääntymisen jälkeen nimenomaisen hyväksyntänsä siihen, että maksuvaatimus voidaan toimittaa hänelle sähköisesti. Myös tällöin asia etenee mahdolliseen oikeudelliseen perintään ilman, että kuluttajalle olisi toimitettu maksuvaatimusta kirjepostitse. Velallisen oikeusturvaan liittyvät seikat on esityksessä otettu huomioon asianmukaisesti eikä oikeusministeriö pidä aiheellisena muuttaa esitystä esitettyjen huomioiden johdosta.

2.1.12 Läheisen mahdollisuus saada tietoa perinnästä sähköisiä toimitustapoja käytettäessä

Valiokuntakuulemisessa oikeusministeriötä pyydettiin vastineessa tarkemmin lausumaan siitä, miten esitys ottaa huomioon kuluttajavelallisen läheisen mahdollisuudet saada tietoa perinnästä sähköisiä toimitustapoja käytettäessä.

Oikeusministeriö: Riippumatta siitä, onko kyse kirjepostitse vai sähköisesti toimitetusta maksuvaatimuksesta, molemmissa tilanteissa läheinen saa tiedon perintäkirjeistä ja muista taloudellisista asioista lähtökohtaisesti vain, jos velallinen niin haluaa. Kirjepostitse saapuneella fyysisellä kirjeellä saattaa toki toisinaan olla erilainen huomioarvo sähköisesti saapuneeseen viestiin verrattuna, mutta ei ole lainkaan poissuljettua, että velallinen heittää postitse saapuneet perintäkirjeet roskiin tai piilottelee niitä läheisiltään.

Oikeusministeriö huomauttaa ensinnäkin, että esille tuotu ongelma, jonka mukaan läheinen ei saisi tietoa sähköisiin kanaviin toimitetuista maksuvaatimuksista, ei konkretisoidu lainkaan, jollei kuluttaja ole antanut suostumustaan sähköisten toimittamistapojen käyttöön. Toiseksi oikeusministeriö painottaa, että annettu suostumus ei ole ehdotetun sääntelyn mukaan voimassa toistaiseksi, vaan enintään vuoden ajan.

Velallisella on tilanteen mukaan käytössään erilaisia menettelytapoja perinnän ja muiden taloudellisten asioidensa hoitamisen järjestämiseksi. Hän voi esimerkiksi antaa läheiselleen sellaisen valtakirjan, jossa hän valtuuttaa tämän pääsemään velallisen käyttämiin sähköisiin kanaviin. Velallinen voi myös tehdä edunvalvontavaltuutuksen siltä varalta, ettei hän itse pysty myöhemmin hoitamaan asioitaan. Edunvalvontavaltuutus tulee voimaan, kun holhousviranomainen on edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain (648/2007) mukaisesti vahvistanut valtuutuksen. Viimesijaisena keinona on holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitetun edunvalvojan määrääminen. Holhoustoimesta annetun lain mukaan täysi-ikäiselle, joka on kykenemätön huolehtimaan varallisuuttaan koskevista asioista, voidaan tietyin edellytyksin määrätä edunvalvoja. Jos edunvalvonnan tarpeessa olevan suojaaminen edellyttää nopeaa ratkaisua, tuomioistuin voi antaa edunvalvojan määräämistä koskevassa asiassa väliaikaisen määräyksen (79 §). Ehdotetun sääntelyn mukaan holhoustoimesta annetussa laissa tarkoitetulla edunvalvojalla on oikeus pyynnöstä saada velallista koskevat maksuvaatimukset kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

Ottaen huomioon edellä viitatut erilaiset tilanteet oikeusministeriö esittää läheisten tiedonsaantioikeuksien parantamiseksi 1. lakiehdotuksen 5 §:n 5 momenttia täydennettäväksi seuraavasti (muutokset lihavoitu):

> Jos täysi-ikäiselle velalliselle on määrätty edunvalvoja huolehtimaan hänen omaisuudestaan ja taloudellisista asioistaan siten kuin holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) säädetään, myös edunvalvojalla on pyynnöstä oikeus saada velallista koskevat maksuvaatimukset kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. **Sama oikeus on edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa (648/2007) tarkoitetulla valtuutetulla, joka edustaa täysi-ikäistä velallista tämän taloudellisissa asioissa.** Maksuvaatimuksen toimittamisesta edunvalvojalle **tai valtuutetulle** ei saa periä erillistä korvausta.

Lopuksi on myös syytä huomioida, että oikeudellinen perintä ei ala yllätyksellisesti, vaan tieto oikeudellisen perinnän alkamisesta toimitetaan haastehakemuksen muodossa kuluttajavelalliselle useimmiten todisteellisena tiedoksiantona tai esimerkiksi haastemiehen välityksellä. Tässäkin vaiheessa kuluttajavelallisella on mahdollisuus reagoida asiaan. Oikeudelliseen perintään liittyen ja ennen mahdollista maksuhäiriömerkintää kuluttaja saa useamman kuin yhden yhteydenoton käräjäoikeudesta. Mahdollinen maksuhäiriömerkintä syntyy joka tapauksessa vasta yksipuolisen tuomion jälkeen eli kun käräjäoikeus on käsitellyt asian ja antanut ratkaisunsa. Mahdollinen takaisinsaantihakemus mahdollistaa myös asian uuden käsittelyn käräjäoikeudessa.

2.2 Sähköiset toimittamistavat – yrityssaatavat

SPL viittaa lausunnossaan tratan sähköisen toimittamistavan osalta Tieken sivustolle mahdollisesti tuleviin ehtoihin.

Oikeusministeriö: Lähtökohtaisesti estettä sille, että Tieken internetsivustolle rakennetaan sellainen suostumusmenettely, että velallinen ehdot hyväksymällä tai suostumuksen muulla tavoin antamalla po. verkkosivustolla sitoutuu siihen, että trattaa voidaan lähettää tälle sähköisesti, ei ole. Tällöin on kuitenkin huolehdittava siitä, että suostumusmenettely rakennetaan siten, että säännöksessä (1. lakiehdotuksen 7 § 4 mom.) asetetut edellytykset myös tosiasiassa täyttyvät. Väite siitä, että ”tratan sähköinen toimittaminen jää kiinni siitä, onnistuuko ehtojen saaminen Tieken sivustolle” on erikoinen, sillä säännöksessä tarkoitetun nimenomaisen suostumuksen voi antaa monella muullakin tapaa kuin osana Tieken mahdollista suostumusmenettelyratkaisua.

2.3 Sähköiset perintäkirjeet ja niiden perillemenon varmistamista koskevien säännösten sisältö

Valiokuntakuulemisessa esitettiin huolta siitä, että säännökset sähköisesti toimitetun perintäkirjeen perillemenon varmistamisesta (5 §:n 4 mom., 5 b §:n 3 mom. ja 7 §:n 5 mom.) on laadittu melko yleisellä tasolla ja säännösten sisältöä avataan tarkempien edellytysten osalta vasta säännöskohtaisissa perusteluissa.

Oikeusministeriö: Oikeusministeriö huomauttaa, että sääntelyn on tarkoitus olla teknologianeutraalia eli sen tulisi kattaa sekä jo olemassa olevat että myös mahdolliset tulevat sähköiset toimittamistavat (HE, s. 30). Jos olemassa olevien sähköisten kanavien osalta kirjattaisiin säännöksiin tarkemmin ne edellytykset, joiden täyttyessä perintäkirjeen perillemeno katsotaan riittävän huolellisesti varmistetuksi, ratkaisu johtaisi hyvin laajaan ja yksityiskohtaiseen

sääntelyyn, sillä laissa tulisi erikseen luetella jokainen potentiaalinen sähköinen kanava. Tällainen ratkaisu edellyttäisi myös, että jokainen mainittu sähköinen kanava määriteltäisiin täsmällisesti. Sääntelyssä ei voitaisi tällöin myöskään ottaa huomioon tulevaisuudessa syntyviä sähköisiä toimittamistapoja.

3 Muut huomiot

3.1 Esityksen tasapaino

Sekä FA, EK että OK Perintä Oy nostivat lausunnoissaan esille velkojan ja velallisen intressien tasapainon. Asia herätti keskustelua myös valiokuntakuulemisessa.

Oikeusministeriö: Esityksessä on kokonaisuudessaan otettu huomioon sekä velkojien että velallisten etu, vaikka sääntelyn ensisijainen tavoite onkin suojata velallisia aiempaa pysyvää lakia paremmin korkeilta perintäkuluilta. Velkojien etu on otettu huomioon muun muassa harkittaessa ehdotettujen perintäkulujen enimmäismääriä. Perintäkulut ovat niin ikään sellaisella tasolla, etteivät ne kannusta maksulaiminlyönteihin. Perintäkulusääntely on lisäksi saman sisältöistä riippumatta siitä, onko velallisena suur- tai pienyritys. Kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien aikarajojen sekä tratan protestointiajan pidentämisen osalta on huomattava, että aikarajojen pidentämisillä on vaikutuksia kaikkiin velkoja- ja velallistahoihin. Velkojatahona saattaa suuryrityksen asemesta olla pk-yritys ja velallisena puolestaan suuryritys. Arvonlisäveroa koskeva sääntely taas ottaa huomioon erilaisten velkojien etujen tasapainon (HE, s. 29).

3.2 Todellinen maksuaika

ESAVIn lausunnon mukaan ehdotuksessa ei huomioida, kuinka paljon velalliselle pitää antaa maksuaikaa laskun tai perintäkirjeen päivämäärän ja eräpäivän välisenä aikana taikka siitä hetkestä alkaen, kun velallisen tulisi kulloinkin sovellettavien kuljetusehtojen mukaan saada perintäkirje haltuunsa. Talousvaliokunta kiinnittää lausunnossaan (TaVL 13/2022 vp, s. 2 ja 3) huomiota samaan asiaan ja kehottaa lakivaliokuntaa arvioimaan, onko sääntelyä tältä osin syytä täsmentää.

Oikeusministeriö: Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että uuden maksullisen perintäkirjeen voisi toimittaa aikaisintaan, kun edellisen lähettämisestä on kulunut 10 päivää. Lisäksi säännöstä tratan lähettämisestä ehdotetaan muutettavaksi siten, että trattaa ei saa lähettää ennen kuin velalliselle on annettu tai lähetetty maksumuistutus, jossa on asetettu vähintään 10 päivän määräaika saatavan maksamiselle tai saatavaa koskevien huomautusten esittämi-

selle, ja määräaika on päättynyt. Sääntelyratkaisua tehtäessä on otettu huomioon, että liikesuhteissa perinnän nopeus ja tehokkuus voi olla velkojalle ensiarvoisen tärkeää (HE, s. 29). Kuljetusyhtiöiden ja perintätoimistojen välillä sovitaan kuljetusehdoista. Kuljetusehtojen mukaan määräytyy mm. toimitettavan lähetyksen kuljetusnopeus. Riitatilanteessa olisi erittäin haastavaa saada näyttöä siitä, milloin postitse toimitettu perintäkirje tosiasiallisesti saapui velalliselle. Erityisesti tämän vuoksi määräaikojen laskeminen perintäkirjeen saapumispäivästä ei ole kannatettava. Lisäksi oikeusministeriö huomauttaa, että perintätoimistojen tulee jo nykyään huomioida perintälain 4 §, jonka mukaan perinnässä ei saa aiheuttaa velalliselle tarpeettomia kuluja esimerkiksi lähettämällä jatkuvasti, lyhyin väliajoin maksumuistutuksia tai maksuvaatimuksia, jos niiden kulut on tarkoitus periä velalliselta (HE, s. 59). Perintätoimistojen tulee siten jo nykysääntelyn nojalla huomioida, että velalliselle jää riittävä maksuaika tai aika huomautusten tekemiselle. Lopuksi on vielä huomioitava, että esityksessä edistetään ja joustavoitetaan tiettyjen perintäkirjeiden sähköistä toimittamista niiden velallisten osalta, jotka haluavat sähköisiä kanavia käyttää. Sähköisiä kanavia pitkin toimitettu perintäkirje on velallisen saatavilla nopeammin kuin kirjepostilla toimitettu. Tämän arvioidaan vähentävän mahdollista huolta siitä, kuinka paljon maksuaikaa velalliselle jää perintäkirjeen saapumisen jälkeen.

3.3 Viittaus tietosuoja-asetuksen mukaiseen suostumukseen

SPL totesi lausunnossaan, että kuluttajan suostumusta arvioidaan nykyisin tietosuoja-asetuksen mukaisen suostumuksen kautta. SPL:n mukaan tietosuoja-asetuksen mukainen suostumus ei ole määräaikainen ja se voidaan peruuttaa.

> **Oikeusministeriö**: Tietosuoja-asetusta (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus)) sovelletaan sen 2 artiklan mukaan tietyin soveltamisalapoikkeuksin henkilötietojen käsittelyyn, joka on osittain tai kokonaan automaattista, sekä sellaisten henkilötietojen käsittelyyn muussa kuin automaattisessa muodossa, jotka muodostavat rekisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa. Suostumusta henkilötietojen käsittelyyn ei voida rinnastaa kuluttajan antamaan suostumukseen muun pysyvän tavan käyttöön maksuvaatimusta toimitettaessa. Tietosuoja-asetuksessa on säännökset muun ohella henkilötietojen käsittelystä, ei siitä, millä edellytyksin tai missä muodossa kuluttajalle voidaan lähettää saatavan perintää koskevia vaatimuksia. Perintälain mukaista suostumuksen antamista muun pysyvän tavan käyttöön maksuvaatimuksen toimittamisen osalta ei siis ole perusteltua rakentaa tietosuoja-asetuksessa säädetyn

suostumuksen tavoin, joka ei ole määräaikainen, mutta on mahdollista peruuttaa. Perusteluja suostumuksen määräaikaisuudelle on selostettu tarkemmin tämän vastineen sivulla 8 kohdassa ”Suostumuksen määräaikaisuus”.

3.4 Siirtymäsäännökset

Itä-Uudenmaan käräjäoikeus lausui, että se pitää tarpeellisena siirtymäsäännöksen täsmentämistä siltä osin, mitä perintäkulujen enimmäismäärää sovelletaan, jos perintätoimenpiteitä on tehty eri ajanjaksoina, joihin sovelletaan eri suuruisia perintäkulujen enimmäismääriä.

Oikeusministeriö: Lakiehdotusta sovelletaan sen voimassaoloaikana suoritettaviin perintätoimiin. On selvää, että väliaikaisten lakien aikana tehdyistä perintätoimista perintätoimintaa harjoittava taho on voinut veloittaa sen hetkisen lain mukaan sallittuja kohtuullisia perintäkuluja (HE, s. 65). Siten, jos esimerkiksi osa perintätoimenpiteistä on tehty ennen nyt ehdotettavan lain voimaantuloa ja osa tehdään lain voimaantulon jälkeen, kokonaiskuluvastuuseen sovelletaan nyt ehdotettuja säännöksiä.

3.5 Yrityssaatava-käsitteen käytöstä

Professori Linna on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota ilmaisun ”yrityssaatava” käyttöön hallituksen esityksessä ja todennut, että termistö vaikuttaa jossakin määrin sekavalta.

Oikeusministeriö: Esityksessä käytetään ilmaisun ”muu kuin kuluttajasaatava” lisäksi ilmaisua ”yrityssaatava”, koska ilmaisun ”muu kuin kuluttajasaatava” toistaminen tekisi tekstistä paikoittain hyvin raskas- ja vaikealukuista. Jotta epäselvyyttä ei syntyisi käsitteiden merkityksestä, esityksessä todetaan kahdessa kohtaa, että molemmilla ilmaisuilla tarkoitetaan samaa (HE, s. 5 ja 25). Laissa ei lainkaan käytetä ilmaisua ”yrityssaatava”, ja myös säännöskohtaisissa perusteluissa on pyritty välttämään po. ilmaisun käyttöä. Huomautettakoon vielä, että po. ilmaisun käyttö ei ole tavatonta aiemmissakaan perintälakia koskevissa hallituksen esityksissä (ks. mm. HE 21/2004 vp ja HE 57/2012 vp).